

Орешко А. Ф.,
здобувачка вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Науковий керівник: Стамат В. М.,
канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту та маркетингу
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

Підприємницька діяльність завжди супроводжується ризиком, який виникає через наявність низки факторів, чий вплив на результати роботи неможливо точно передбачити. Як соціально-економічна категорія, ризик є невідійманою частиною виробничих відносин і природно інтегрований у господарський механізм. Загалом він визначається як ймовірність настання несприятливої події або сукупності подій.

У економічній науці й практиці категорія ризику відіграє значну роль. Він присутній у результатах будь-якого управлінського рішення, оскільки невизначеність є невідійманою умовою підприємництва. Ризик впливає з цієї невизначеності, яка зумовлена тим, що більшість процесів у бізнесі спочатку недетерміновані: неможливо наперед точно передбачити темпи та напрями науково-технічного прогресу, зміни ринкової кон'юнктури, споживчі переваги чи природно-кліматичні умови [1]. Враховуючи постійну присутність ризиків у бізнес-процесах, особливо важливим стає аналіз ризиків на різних рівнях, що дозволяє краще зрозуміти їх вплив на підприємство. Систему ризиків, що впливає на фінансово-економічну діяльність підприємств, варто аналізувати на двох рівнях. Перший рівень охоплює загальні ризики, які виникають на макрорівні та не залежать від виробничих процесів. До природних ризиків відносяться ті, що зумовлені дією стихійних сил природи. Причинами виникнення такого типу ризику можуть бути землетруси, повені, епідемії, а також інші природні катаклізми [2].

Система управління фінансовими ризиками є частиною загальної системи фінансового управління підприємства, яка, своєю чергою, інтегрується в загальну систему управління. Основною метою управління фінансовими ризиками є забезпечення фінансової стабільності підприємства в процесі його розвитку та запобігання можливому зниженню його ринкової вартості. Для досягнення цієї мети управління фінансовими ризиками орієнтоване на виконання таких завдань, як виявлення сфер фінансової діяльності підприємства з підвищеним ризиком, що можуть загрожувати його фінансовій безпеці; проведення всебічної та об'єктивної оцінки ймовірності настання негативних ризикових подій та потенційних фінансових втрат; мінімізація рівня фінансового ризику відповідно до бажаного рівня дохідності фінансових операцій; а також зменшення можливих фінансових втрат підприємства в разі настання ризикової події. Усі ці завдання взаємопов'язані та вирішуються комплексно [3].

Для ефективного управління фінансовими ризиками важливо розуміти їх різноманітність та характер впливу на діяльність підприємства. У зв'язку з цим ключову роль відіграє класифікація фінансових ризиків, яка дозволяє систематизувати та виділити основні типи ризиків, що потребують особливої уваги. Класифікація фінансових ризиків полягає у систематизації різних ризиків за певними ознаками, що дозволяє об'єднати їх у загальні категорії. З появою нових фінансових технологій та інструментів виникають нові види ризиків. До основних видів фінансових ризиків належать: ризик фінансової стійкості, який виникає через недосконалу структуру капіталу та незбалансованість грошових потоків; ризик неплатоспроможності, що пов'язаний зі зниженням ліквідності активів; процентний ризик, пов'язаний зі зміною процентних ставок на боргові зобов'язання; валютний ризик, що виникає через зміни курсу іноземної валюти; податковий ризик, пов'язаний зі змінами податкових ставок або пільг; а також інші ризики, такі як стихійні лиха, форс-мажорні обставини та неналежне виконання розрахункових операцій [4, 5].

Основною метою системи забезпечення економічної безпеки підприємства є запобігання кризовим ситуаціям та зменшення впливу негативних чинників на його діяльність. Формування механізму управління економічною безпекою є індивідуальним процесом для кожного підприємства, який потребує врахування його стратегічних пріоритетів та розв'язання комплексу складних і багатогранних завдань. Це вимагає системного й всебічного підходу до розробки механізму управління економічною безпекою підприємства.

Список використаних джерел:

1. Український державний університет науки і технологій : Інститут промислових та бізнес технологій : сайт. URL: https://nmetau.edu.ua/file/konspekt_lektsiy_upravlinnya_finansovimi_rizikami.pdf (дата звернення: 10.11.2024).
2. Жигір А. А. РІЗНОВИДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ. *Ефективна економіка*. 2012. №4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063> (дата звернення: 10.11.2024).
3. Куцик П. О. Васильців Т. Г. Сороківський В. М. Стефаняк В. І. Сороківська М. В. Управління фінансовими ризиками : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2016. 321 с. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Kucik/Docs/Kusyk_Upravlinnia_fin_ryzykamy.pdf (дата звернення: 10.11.2024).
4. Лактіонова О. А. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ : навч. посіб. Вінниця : Дон. ім. Василя Стуса, 2020. 256 с. URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/1460/1/Навч%20посібник%20УФР%2027_10_2020.pdf (дата звернення: 10.11.2024).
5. Стамат В. М. Формування системи управління економічною безпекою підприємств. *Управління системою фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування* : матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (16-18 листопада 2022 р., м.Миколаїв). Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 150-154. URL : <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18829> (дата звернення: 10.11.2024).